

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд на тема

„Виртуална публичност и делиберативна демокрация”

на Йордан Детев

за присъждане на научната и образователна степен „доктор”

по 2.3 Философия (Философия на културата)

Дисертационният труд „Виртуална публичност и делиберативна демокрация ” е с общ обем от 241 стр.; структуриран е в Увод, три глави и Заключение. Библиографията съдържа над 100 заглавия предимно на английски език и 2 на български, като текстът на дисертацията реферира директно към повечето от тях. Не познавам лично автора и не се намирам в конфликт на интереси с него.

Приносите са формулирани точно и вярно. Той отговаря на всички формални критерии за присъждане на научната и образователна степен „доктор“.

В съдържателен план:

Трудът представлява добър пример за съвестно проведено и доведено до практически завършек приложно философско изследване. Общият въпрос, който движи изследването, е: Как информационната революция на интернет да бъде използвана за развитие на демокрацията и гражданското общество в България? Като парадигмално разбиране за демокрация е взета „делиберативната демокрация“ на Хабермас и неговите последователи. Този идеален теоретичен модел е делиберативно тестван за неговите силни и слаби страни в първите две глави на дисертацията, след което – в третата глава – е разработена конкретна виртуална платформа за делиберация: „Делиберативен форум „Мегдан““. Този форум е създаден в мрежата - <http://megdanbg.com> – и

очевидно функционира успешно, провеждайки множество дискусии по обществено значими теми с десетки и може би стотици участници.

В Увода и първите две глави на дисертацията Йордан Детев контекстуализира своя проект както по отношение развитието на интернет технологиите (на прага на web 3.0), така и по отношение на философските дебати за същността и предизвикателствата пред съвременната демокрация, с обособен акцент върху ролята на „публичността“, която става все повече „виртуална“. Предмет на самостоятелно философско изследване е моделът на „делиберативната демокрация“ на Хабермас, чиито исторически корени Хабермас открива в зараждането на модерната публичност, но която при него е издигната и до всеобщ модел на свободна от насилие комуникация по даден общ проблем – комуникация, обхващаща всички засегнати страни, основана на непринудена отвън размяна на аргументи и критики и насочена към постигане на консенсус. Детев правилно и неведнъж отбелязва и показва, че както в плана на историята (с. 28), така и на съвременността – и по-специално, в комуникацията в интернет (параграфи 3 и 3.1 на гл. 1, например) – концепцията на Хабермас и силно идеализирана. Нито традиционните медии днес, нито интернет на практика постигат „чиста“ от манипулация и насилие публичност на комуникацията – Детев дори се опитва да каталогизира типовете манипулативна интервенция в мрежата и техните актьори (3.1).

Въпреки че отчита идеализациите в модела на Хабермас за делиберация, Детев въвлича този модел в много по-обстойно обсъждане, използвайки работите на редица известни имена преди всичко от нормативистката линия на съвременната критическа теория. Силните и слаби страни на модела са открити като за целта са въвлечени аргументите и позициите на Нанси Фрейзър, Шийла Бенхабиб, Джеймс Фишкин, Ейми Гутман, Денис Томсън и др. Основна задача, която Детев реализира успешно, е чрез това да бъдат извлечени и формализирани както процедурните, така и съдържателните характеристики на модела за делиберативна демокрация. Задачата е тези характеристики след това – вече при приложната разработка на виртуалната платформа „Мегдан“ – да бъдат

заложени като критерии за провеждане на не-манипулирана делиберация. И наистина, форумът „Мегдан“ е снабден както с предварително публично обявени процедури за участие, така и в значима степен са практически гарантирани (най-вече чрез ролята на специално обучени модератори) следните предусловия: общозначимост на темите за обсъждане, равнопоставеност на всички участници, интерактивен контрол върху честността на комуникацията и върху епистемичната валидност на аргументите, меко насочване към търсене на съгласие (там, където делиберацията създаде сама предпоставки за това, а не на всяка цена). От кратката ми проверка на <http://megdanbg.com> е видно, че форумът вече успешно работи и е привлякъл значително число участници по важни обществени теми.

В заключение: На базата на казаното дотук убедено гласувам на Йордан Детев за труда му „Виртуална публичност и делиберативна демокрация“ да бъде присъдена научната и образователна степен „доктор“ (по 2.3 философия).

София,

С уважение:

27 април 2011 г.

доц. д-р Димитър Вацов,

Департамент Философия и социология, НБУ